

Symposium Duurzaam Ketenbeheer in de opkomende economieën

Woensdag 11 juni 2008

Koninklijk Instituut voor de Tropen
Amsterdam

AkzoNobel
Tomorrow's Answers Today

Symposium verslag

Global Compact Netwerk
Nederland

Waar ging het om?

Een impuls geven aan verdieping en verbreding van duurzaam ketenbeheer. Dat was het doel van dit door AkzoNobel in samenwerking met het Ministerie van Economische zaken en Global Compact Nederland georganiseerde symposium. Door plenaire voordrachten, parallelle workshops en veel discussies werd getracht meer grip te krijgen op de uitdagingen van duurzaam ketenbeheer in een globaliserende wereld, met een hoog tempo van handelen, opkomende economieën met andere wensen en issues, alsmede degeneratie van ecosystemen. Nooit was aandacht voor welvaartsontwikkeling, milieubeheer en mensenrechten van groter belang voor bedrijven. Goed ketenbeheer staat aan de basis van duurzaam succes. Het is dan ook te verwachten dat in de toekomst vaker, net als vandaag, een Corporate Procurement Officer de gastheer van een dergelijke conferentie zal zijn.

Uit de vele suggesties die deze dag werden gedaan, drongen de volgende conclusies zich op:

- Veel bedrijven maken inmiddels de verhouding met directe leveranciers onderdeel van hun duurzame bedrijfsvoering. Hoe duurzaamheidsaspecten kunnen worden geborgd in de verhouding met leveranciers van leveranciers, is weerbarstiger.
- Het vormen van nieuwe coalities lijkt de sleutel naar succes. Bedrijven en NGO's moeten over en weer (leren) samenwerken en onorthodoxe partnerships niet schuwen. Zij moeten zich niet laten afschrikken door het gegeven dat dit gaat met vallen en opstaan.
- Het uitvoeren van audits is van belang om tot duurzame ketens te komen. Er is geen consensus over de vraag of we onze toekomst (exclusief) aan accountants / professionele verificateurs moeten toevertrouwen, of dat er alternatieven mogelijk zijn.
- Westerse partijen moeten begrip hebben voor niet-Westerse values en duurzaam ketenbeheer bevorderen zonder "bully" te zijn en de specifieke ontwikkelingspunten van niet-Westerse landen tegen te werken.

Verslag per onderdeel

1) Dagopening André Veneman en Ton Geurts, AkzoNobel

Duurzaamheid is een onderdeel van de strategie van AkzoNobel. Enige jaren geleden is begonnen met "het eigen huis op orde te krijgen". Dergelijk beleid en een goede organisatiestructuur en -processen zorgden voor inbedding. Nu richt men er zich bovendien op duurzaamheid een onderdeel te maken van alle processen in de waardeketen. Strategische kansen worden benut en klanten krijgen duurzame oplossingen aange-

Ministerie van Economische Zaken

reikt. Bedrijven als IKEA, Procter & Gamble en Tesco verwachten niet anders. Daarbij gaat het om efficiënte producten met superieure milieue en sociale resultaten. Duurzaamheid leidt ook tot een lager gebruik van grondstoffen en tot kosten- en risicoreductie. Diverse voorbeelden werden aangereikt over recycling van grondstoffen, talent development, uniforme hoge HSE standaarden over de hele wereld, betere verpakkingen, energiebesparing en optimalisatie van productieprocessen. Duurzaam ondernemen loont voor AkzoNobel en voor de omgeving. Het vergroot de bedrijfstrust en versterkt de marktpositie van AkzoNobel nu en in de toekomst.

2) Plenaire voordracht Willem Ferwerda, IUCN: Milieu aspecten van globalisering

Er staat veel op het spel voor de wereld. De druk op het milieu kan worden samengebond in vier hoofdthema's:

- Conversie: bijvoorbeeld het in hoog tempo verdwijnen van (oer)bossen door sterk stijgende vraag naar commodities
- Over-exploitatie: met als beste voorbeeld de visserij
- Klimaatverandering: het staat vast dat de mens een belangrijke verantwoordelijkheid heeft in de klimaatverandering
- Vervuiling: bijvoorbeeld van rivieren

Gelukkig leidt aandacht voor het milieu ook tot successen. Bijvoorbeeld de aanpak van zure regen en het gat in de ozonlaag, laat zien dat actie resultaat oplevert.

Het is nu dan ook gewenst dat er urgente acties worden ondernomen en er een paradigmaverandering komt. We moeten gaan betalen voor het behoud van ecosystemen, er moet steun worden gegeven aan opkomende markten, duurzame producten en cradle-to-cradle oplossingen moeten worden bevorderd. Er is verbeeldingskracht en samenwerking nodig. Global Issues Networks, zoals beschreven door J.F. Rischard, zouden een belangrijke bijdrage kunnen leveren. >

3) Plenaire voordracht Nico Roozen, Solidaridad: Mensenrechten en ontwikkelingsaspecten van globalisering

Solidaridad heeft getracht “nieuw denken” aan te zwengelen door vooruitgang op drie dimensies te bevorderen:

- Consumenten labels: o.a. EKO, MaxHavelaar en FSC kunnen een agenda-zettende beweging zijn. Vaak blijven deze in een niche, waarin overigens retailers (meer dan de consument) de “agents of change” kunnen zijn.
- Verantwoordelijkheid bij bedrijven zelf die het begrip kwaliteit opnieuw laden en MVO en multi-stakeholder concepten omarmen. Denk aan Utz Certified (duurzame koffie/thee/palmolie en soja), Rainforest alliance (duurzame bananen), SA8000 (duurzame kleding) etc.
- Ronde tafels in sectoren: o.a. koffie, palmolie, suikerriet en soja

Solidaridad gaat steeds uit van het meten van prestaties, transparantie en steun voor producenten. De business focus van de organisatie roept wel eens heftige debatten op met andere NGO's. Maar alleen door innovativiteit bij bedrijven, vitale verbindingen met NGO's en ontwikkelingsorganisaties en een overheid die faciliteert kan er een verschil worden gemaakt. Roozen pleit hier hartstochtelijk voor.

4) Workshop Unilever

Petar Sobic, Global Supplier Assurance Director of Unilever, ging in op de uitdagingen en kansen van 'responsible sourcing' programma's. Unilever heeft een op de UN Global Compact geïnspireerde Business Partner Code. Leveranciers worden daar op getoetst. Maar door de complexiteit van de ketens en de verschillende initiatieven van stakeholders is het evalueren van leveranciers een uitdaging.

Tijdens de discussie over de kansen van 'responsible sourcing' programma's brachten deelnemers verschillende punten aan de orde:

- Ook detailhandel is actief met duurzaamheid, daar liggen veel kansen voor Unilever
- Het is goed om biodiversiteit en ecosysteem kosten op te nemen als onderdeel van investeringsbeslissingen
- Cradle to cradle kan een nieuwe kans zijn voor Unilever
- Het beleid van Unilever lijkt erg reputation/risk gedreven. Unilever moet ook op de kansen letten.
- Het is goed om de hele keten te bekijken maar Unilever moet ook een afweging maken tussen influence en impact in de keten

Unilever is betrokken bij AIM-PROGRESS, een sectorinitiatief dat ook wordt gesteund door NGO's en bij het SEDEX platform (Supplier Ethical Data Exchange). De belangrijkste uitdagingen van beiden is het goed benutten van de synergieën zodat er geen dubbele systemen zijn, het verhogen van de standaarden en het implementeren van de processen in de bedrijfsvoering.

5) Workshop Philips

Jan Roodenburg, Senior Vice President Philips Supply Management, en Lucianne Verweij, Senior Director Philips Business Ethics Office, leggen de link tussen business principles en sourcing. Daar waar meer met externe leveranciers wordt gewerkt moet veel aandacht voor waarden zijn. Philips heeft een robuust proces waarin de volgende elementen een plaats hebben: issues resolution, audits, self assessments en sustainability declarations. Hoewel men de afgelopen jaar aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt, is men transparant over zaken die nog beter kunnen. Het voorbereiden van leveranciers op audits is een voorbeeld dat men noemt.

Philips is aangesloten bij de EICC (Electronic Industry Code of Conduct) dat beoogt een level playing field te creëren in de sector. Deelname door andere partijen wordt toegejuicht.

Aan de hand van een drietal dilemma's worden de deelnemers aan de workshop in de rol van sustainability coördinator van Philips gepositioneerd. De vraagstukken waar het bedrijf mee te maken heeft zijn niet zwart-wit en vergen kennis van de sector, expertise in de uitdagingen van internationale ketens en inzicht in cultuurverschillen en ontwikkelingsvraagstukken. Een levendige discussie blijft dan ook niet uit, te meer daar de verschillende deelnemers tot andere afwegingen komen. Veel “sense”, maar geen “simplicity” zo blijkt.

6) Workshop Van Puijenbroek Textielfabrieken

Huub Zegveld vertegenwoordigt een MKB-onderneming die is opgericht in 1865. Duurzaamheid, de P's van People, Planet en Profit, is een onderdeel van de bedrijfsvoering. Uitgangspunt is steeds dat men bepaalt waar de grootste belasting ligt en daar zich vervolgens op richt. Bij milieu ligt de nadruk op de weverij en veredeling (ververij). Voor de sociale dimensie kijkt men naar de eigen medewerkers, maar ook naar de omgeving; een “goede buur” zijn. Vanzelfsprekend let men scherp op arbeidsomstandigheden in de keten. Om ketenverantwoordelijkheid in praktijk te brengen, heeft Van Puijenbroek zich onder andere aangesloten bij de Fair Wear Foundation.

Duurzaamheid heeft ook in het MKB duidelijk een plek veroverd. De discussie in de workshop richt zich vervolgens op de vragen:

- Heeft een MKB bedrijf wel genoeg slagkracht om invloed in de keten uit te oefenen?
- In hoeverre kun je een MKB bedrijf verantwoordelijk stellen voor wat er in de keten gebeurt?

Uit de workshop blijkt dat het een uitdaging is om de Westerse standaarden op een goede manier te communiceren naar leveranciers in opkomende landen en dat duurzaamheid een proces van continue verbetering is.

7) Workshop AkzoNobel

Dick Bartelse, Purchasing Manager AkzoNobel Powder Coatings, legt uit dat in een wereld waarin ketens complex zijn en opkomende landen meer productie naar zich toetrekken, de volgende vraag belangrijk is voor AkzoNobel: Hoe kunnen we ons organiseren, in een veranderende omgeving, waarin we aanvoelen dat de duurzaamheid van onze leveranciers een voorwaarde is voor succes in de toekomst? Het antwoord begint bij de inkoopafdeling. AkzoNobel heeft een leveranciersbeleid waarin de Business Principles centraal staan. Leveranciers moeten voldoen aan deze principes. Verder worden kritische leveranciers bezocht om ervoor te zorgen dat misstanden gesignaleerd en geëlimineerd worden. Bij ca. 50% van de kritische leveranciers zijn verbeteringen nodig. AkzoNobel helpt deze leveranciers om op een acceptabel duurzaamheidsniveau te produceren.

Uit de discussie kwam naar voren dat op de weg naar duurzaamheid in de keten, het soms nodig is om compromissen te sluiten. Verder moet de keten stap voor stap worden afgelopen. Wanneer AkzoNobel haar leveranciers helpt kunnen zij op hun beurt weer hun leveranciers helpen. Als laatste draait de keten niet alleen om het managen van risico's. AkzoNobel is samen met haar leveranciers op zoek naar nieuwe marktkansen en innovaties.

8) Plenaire voordracht Frank Heemskerk, Staatssecretaris van Economische Zaken

Duurzaam ketenbeheer is complex. Bedrijven moeten hun invloed aanwenden om ervoor te zorgen dat producten maatschappelijk verantwoord tot stand zijn gekomen. Maar hoe ga je daarmee om? En wat is verantwoordelijk? Ketenverantwoordelijkheid verschilt per sector, per bedrijf en per plaats in de keten. Maar het is essentieel voor het creëren van draagvlak voor open grenzen, voor eerlijke internationale rechtsorde en voor het Nederlandse MVO beleid.

Globalisering en handel zijn niets nieuws maar het tempo van verder internationalisering is wel nieuw. China en India zijn de nieuwe economische machten. Maar een reactie die protectionisme en dichte grenzen nastreeft is niet het antwoord. Want internationalisering is goed voor werkgelegenheid, concurrentie is goed voor werkgelegenheid, concurrentie en koopkracht. Overheid, NGO's en bedrijven moeten helpen bij het keren van protectionisme. Het concept SER advies over globalisering zegt dat er schaduwkanten zijn maar dat globalisering er ook voor zorgt dat er wat te kiezen valt. Vrijhandel is niet vrijblijvend en de internationale rechtsorde (ILO, VN, OESO) heeft de taak om eerlijkheid in vrijhandel te garanderen. De Nederlandse overheid zal het goede voorbeeld geven en andere landen op een constructieve manier aanspreken. Soms gaat dat het beste door het geven van een compliment, maar harde uitspraken worden niet geschuwd. >

9) Aanbieding Eerste Jaarverslag Global Compact Nederland

Het eerste Jaarverslag van Global Compact Nederland werd “vers van de pers” aangeboden aan de Staatssecretaris door voorzitter André van Heemstra

10) Plenair debat (Willem Ferwerda, Ton Geurts, Henk van der Kolk, Roel Nieuwenkamp, Nico Roozen)

Na een plenaire terugkoppeling van de workshops volgt onder leiding van Harry Starren een debat waarin de uitdagingen van duurzaam ketenbeheer in de opkomende economieën over de volle breedte aan de orde komen. Bijvoorbeeld: moeten schaarse natuurlijke hulpbronnen (water/CO2/biodiversiteit) niet beter in prijzen worden opgenomen? Zijn bedrijven zelf niet veel deskundiger dan accountants als het gaat om het uitvoeren van audits in de keten? Hoe bepaal je wat de zwakste schakel in de keten is? Bedrijven kunnen niet alles oplossen, maar ze kunnen wel globaal draagvlak creëren. Hoe betrouwbaar zijn duurzaamheidscertificaten? Zijn sommige bedrijven niet beter in het praten over duurzaamheid, dan in het maken van meters? Er blijkt niet één waarheid te zijn, maar de dialoog die wordt gevoerd is fris en constructief.

Als uitsmijter krijgen de panelleden nog de kans om een laatste statement te maken.

Ton Geurts

Waarom consumeren we zoveel? Niemand lijkt ons consumptiepatroon te kunnen afremmen. Mijn grootste dilemma: wij kunnen ons best doen maar wie beschermt ons tegen onszelf?

Roel Nieuwenkamp

In de opkomende landen wordt ons debat opgevat als protectionisme. We moeten ook maatschappelijk verantwoord actievoeren: duidelijk, factbased en oplossingsgericht

Willem Ferwerda

Natuurbehoud kost geld en moet worden gemanaged. Bedrijven zouden moeten investeren in Environmental Trust Funds.

Nico Roozen

MVO is geen Westers issue. Een voorbeeld van het globale effect is de positie van de boer in een ontwikkelingsland. Met MVO kunnen we ervoor zorgen dat hij zijn natuurlijke omgeving behoudt en een eerlijke prijs krijgt voor zijn producten.

Henk van der Kolk

Nederlandse multinationals zitten over de hele wereld en doen het over het algemeen goed. Als er zich sociale problemen voordoen is het voor de vakbond soms moeilijk om vast te stellen tot welk verantwoordelijk echelon men zich moet wenden. De vakbond is bereid tot constructieve dialoog en verwacht dezelfde bereidheid van het internationale bedrijfsleven.